نازه‌های نشر

کتاب «امامت، طرح حکومتی شیعه» منتشر شد

«امامت، طرح حکومتی شیعه» بر اساس دست‌نوشته‌های آیت‌الله صفایی حائری توسط انتشارات لیلة‌القدر منتشر شد. به‌گزارش تسنیم، «امامت، طرح حکومتی شیعه» عنوان کتابی از مرحوم آیت‌الله صفایی حائری است که به‌تازگی توسط انتشارات لیلة‌القدر تدوین، تنظیم و منتشر شده است. این کتاب که از دست‌نوشته‌های مرحوم آیت‌الله علی صفایی حائری در اوایل دهه ۶۰ است، در سه فصل تدوین شده و در فصل نخست کتاب، ضرورت نیازبه حکومت و حاکم و ملاک انتخاب حاکم، به‌عنوان یک طرح کلی در تمام جوامع بشری مورد بررسی قرار گرفته است. در این فصل، یک حکومت پایدار و آزاد این‌گونه توصیف شده است:

«حکومتی که پایدار و حقیقی و آزاد می‌اندیشد، باید به روشنفکری و روشندلی بینجامد؛ با معارف و آگاهی‌ها روشنفکری بیاورد و با همین معارف و شناخت‌ها عشق و ایمان و روشندلی بیاورد و به شکوفا کردن استعدادها و خلق کریمه بپردازد و جامعه انسانی را پایه‌ریزی کند و در این جامعه به پاس‌داری و پرستاری و آموزگاری و به تعلیم و تربیت و تزکیه و به روشندلی و روشنفکری برخیزد. در این سطح از امنیت و رفاه، شکوفه‌های کوچک این استعدادها شکفته، آگاه و روشن هستند».

در فصل دوم ابتدا طرح حکومت اسلام و ملاک انتخاب حاکم اسلامی براساس آیات و روایات را توضیح داده و سپس امامت را به‌عنوان طرح ویژه حکومت اسلام معرفی کرده و مهم‌ترین عامل در تداوم طرح امامت را فراهم کردن یاور برای رهبر حکومت شیعی می‌داند و نتیجه جدایی از این طرح را تجزیه و انحطاط حکومت اسلامی اعلام کرده است. در قسمتی از این فصل نویسنده پس از تبیین نیاز جوامع مختلف به حکومت، در فصل دوم ابتدا طرح حکومت اسلام و ملاک انتخاب حاکم اسلامی براساس آیات و روایات را توضیح داده و سپس امامت را به‌عنوان طرح ویژه حکومت اسلام معرفی کرده و مهم‌ترین عامل در تداوم طرح امامت را فراهم کردن یاور برای رهبر حکومت شیعی می‌داند و نتیجه جدایی از این طرح را تجزیه و انحطاط حکومت اسلامی اعلام کرده است. در قسمتی از این فصل

می‌خوانیم: «آیا طرح حکومت اسلامی شیعه می‌تواند عملی شود و آیا این طرح به درد امروز می‌خورد و اگر راستی این طرح برای امروز هم هست، پس وظیفه ما چیست و برنامه کدام است؟ باید بگوییم اگر بخواهیم حکومت اسلامی را آن هدف وسیع را پیاده کنیم، راهی برای پیاده کردن آن جز از راه شیعه و با طرح شیعه نیست و در اینجا درمی‌یابیم هیچ طرح دیگری عملی نیست و مفید نیست».

در آخرین فصل از این کتاب که عمدتاً با نگاهی تاریخی تدوین شده، زمینه‌های ولایت امام علی(ع) و تعامل دیگران با ایشان پس از رحلت رسول اکرم(ص) و برنامه‌ها و مشکلات حکومت علوی مورد تحلیل قرار گرفته است. نویسنده، موقعیت علی(ع) پس از رسیدن به خلافت را اینچنین توصیف می‌کند:

«علی بر جامعه متلاشی و این کشتی به غرقاب نشسته، حکومت را آغاز می‌کند. این از یک طرف و در طرف دیگر، هدف حکومتی وسیع علی و وظیفه‌های بزرگ او قرار دارند. راستی چگونه می‌توان این همه فاصله را طی کرد؟ چگونه می‌توان این واقعیت موجود را به آن حقیقت مطلوب رسانید و چگونه می‌توان از واقعیت و حقیقت پل زد؟ راستی این پاهای شکسته در هوس چگونه می‌تواند این بارهای سنگین و این رسالت‌های بزرگ را به دوش بکشد؟ این مشکل فقط در خور روح بزرگ و همت عالی و شخصیت عظیم علی است».

تفسیر

آیت‌الله علم‌الهدی

بشارت‌های قرآن به وجود اقدس امام زمان(عج)

هشتمین آیه مهدوی قرآن که مطابق روایات حضرات معصومان با وجود اقدس امام زمان(عج) ارتباط دارد، آیه ۱۵ تا ۱۸ سوره مبارکه بقره است. خدای سبحان در این آیه ضمن اشاره به سنت قطعی پرورددگار درباره مورد آزمایش قرار گرفتن مردم در جریان زندگی مادی دنیا، برخی از مهم‌ترین عرصه‌های امتحان‌های الهی را مواجهه انسان‌ها با ترس، گرسنگی، کمبود در اموال، نارسایی‌های جسمی و کاهش در محصولات و فراورده‌های غذایی برشمرده و به استقامت‌کنندگان در برخورد با این آزمایش‌ها بشارت داده است: «و لنبلونکم بشیء من الخوف و الجوع و نقص من الاموال و الانفس و الثمرات و بشر الصابرین».

صرف نظر از محک‌های مختلفی که درباره چرایی امتحان بندگان توسط خداوند، معنا و مفهوم آزمایش نسبت به ذات اقدس پرورددگار، آثار و نتایج امتحان‌های الهی و راه سربلندی و پیروزی در آزمایش‌ها توسط مفسران بیان شده، در چند روایت تحقق خارجی عرصه‌های امتحانی مورد اشاره در آیه به عنوان علائم ظهور امام زمان(عج) و متعلق به بشارت پرورددگار در عبارت «و بشر الصابرین» قیام و خروج آن حضرت معرفی شده است. از جمله در روایتی از امام صادق(ع) که ابوبصیر آن را نقل کرده، آمده حضرت ضمن خواندن آیه مورد بحث فرمود: ناگزیر باید پیش از آمدن قائم سالی باشد که مردم در آن سال گرسنه بمانند و آنان را ترسی سخت از کشتار و کاهش در مال‌ها و کم شدن عمرها و محصولات فراگیرد که این در کتاب خداوند بسیار آشکار است: «بله آن یکون قدام قیام القائم سنة یجوع فیها الناس و یصیبهم خوف شدید من القتل و نقص من الأموال و الأنفس و الثمرات و إن ذلک فی کتاب الله لبین ثم تلا هذه الآیة». (البرهان، ج ۱، ص۳۸۸)

بیشتر مفسران با توجه به روایت مورد اشاره، تحقق عرصه‌های امتحانی پیش‌گفته را در شمار علائم ظهور دانسته‌اند؛ گرچه این معنا صحیح است اما توجه عمیق به آیه و روایت گویای این حقیقت است که آنچه در کنار بروز علائم ظهور، عامل تحقق قیام جهانی حضرت حجت بن الحسن(عج) است مقاومت و صبر مؤمنان بر این ابتلائات است.

نیم نگاه

درباره شهید حجت‌الاسلام محمد زارع مؤیدی

امام محله‌ای که مدافع حرم بود

مدیرکل تبلیغات اسلامی فارس گفت: حجت‌الاسلام محمد زارع مؤیدی امام جماعت یکی از مسجدهای شهرک گلستان شیراز بود که پس از نماز جماعت برای دفاع از شهر به جمع سیسجیان پیوسته بود و توسط اغتشاشگران به شهادت رسید.

شامگاه سه‌شنبه ۲۴ آبان‌ماه حجت‌الاسلام محمد زارع مؤیدی، امام جماعت یکی از مسجدهای شهرک گلستان شیراز توسط اغتشاشگران با کوکتل مولوتف به‌شدت مجروح شد و در بیمارستان بر اثر شدت جراحات به شهادت رسید.

حجت‌الاسلام حسن قانع، مدیرکل تبلیغات اسلامی فارس در گفت‌وگو با خبرگزاری فارس در خصوص جزئیاتی از زندگی این طلبه شهید اظهار کرد: این طلبه عزیز از طلاب حوزه‌های علمیه شیراز بود که نزد استادانی همچون آیت‌الله حائری شیرازی و برخی دیگر از علمای اخلاق تحصیل کرده بود. او از روحیات اخلاقی و عرفانی ویژه‌ای برخوردار بود.

■ **شهید مؤیدی هم مدافع حرم بود و هم کمک‌رسان نیازمندان**

وی افزود: در زمان نبرد داعش و دفاع از حرم اهل بیت(ع)، این شهید در سوریه به عنوان رزمنده حضور یافت و از مبارزان و مدافعان حرم در شیراز بود. پس از این دوران نیز به عنوان یک طلبه در خط مقدم جهادگری و خدمات‌رسانی به منطقه‌های محروم حضور داشت.

قانع گفت: او در زمان وقوع بلایای طبیعی مانند سیل، زلزله و بعد هم کرونا در سال‌های اخیر بسیار فعالیت داشت و کمک‌رسان خانواده‌های نیازمند بود.

■ **زمینی را وقف ساخت حسینیه و مسجد کرده بود**

مدیرکل تبلیغات اسلامی فارس تصریح کرد: این شهید در عرصه وقف هم بسیار تلاش داشت و از واقفان مطرح شهرستان بیضا در استان فارس به حساب می‌آمد که زمین بزرگ و وسیعی را در این شهرستان وقف کرده بود. زمین دیگری را هم برای ساخت مسجد و حسینیه وقف کرده بود که در حال ساخت است.

■ **وصیت شهید برای محل دفنش**

وی گفت: شهید بارها به صورت زبانی به همسرش وصیت کرده بود پس از شهادت، من را در همین زمین دفن کنید. او همسایه به همسرش می‌گفت شهید می‌شود این آرزویش بود.

قانع با اشاره به اینکه او عضو گردان بسیج طلاب در شیراز بود، افزود: سه‌شنبه شب پس از آنکه نماز را در مسجدش اقامه کرد، به اعضای گردان پیوست تا در برابر آشوبگران و اغتشاشگران از مسجد حرم اهل بیت(ع) و مردم شیراز دفاع کند که توسط اغتشاشگران مجروح شد و در نهایت به شهادت رسید.

مدیرکل تبلیغات اسلامی فارس با بیان اینکه برادر این شهید، معاون تبلیغات حوزه علمیه شیراز است، گفت: شهید همیشه آرزوی شهادت داشت و برادرش تعریف می‌کرد این اواخر حال عجیبی داشت و زیاد از شهادت می‌گفت. از او دو فرزند ۵-۶ ساله و ۱۲،۱۳ ساله به یادگار مانده است.

جهان اسلام

طرح «خانواده قرآنی» در غزه الگویی برای ارتقای روحیه معنوی

فلسطینی‌های اهل قدس به صورت خانوادگی در مسابقه حفظ قرآن کریم با ۱۵ سال به بالا حفظ سوره انعام، برای ۱۵ نفر اول هر مرحله جایزی از ۱۰۰ تا ۱۵۰ دلار و همچنین جوایزی دیگر برای بقیه شرکت‌کنندگان برتر در نظر گرفته شده است.

■ **رقابت ۶۰۰ نفر در مسابقه**

معلم نادیه دویات، یکی از ناظران این مسابقات گفت: تلاوت در طول روزهای شنبه و یکشنبه ادامه می‌یابد و طی آن ۶۰۰ شرکت‌کننده اهل بیت‌المقدس که بیشتر آن‌ها کودک هستند، در مقابل کمیته‌های داوری متشکل از ۱۴ نفر حاضر می‌شوند. معلمان زن و مرد عملکرد شرکت‌کنندگان را با توجه به تسلط بر حفظ و لحن می‌سنجند.

اگرچه بیشتر شرکت‌کنندگان را کودکان تشکیل می‌دهند، اما این امر مانع مشارکت خانواده‌ها و بستگان آن‌ها و افراد مسن نشده است. حیات غزاوی (۷۲ ساله) از محله الشوری در شهر سلوان در جنوب مسجد الاقصی با همسایه خود عطاف سیاج (۶۷ ساله) در تلاوت صمیمانه سوره انعام شرکت کرده‌اند. ام اسامه غزاوی، از اهالی بیت‌المقدس خانواده‌هایی را می‌بیند که همه فرزندان خود را آورده‌اند، مانند خانواده اکرم غیث و چهار فرزندش و خانواده محمود الرجبی و پنج فرزندش. وی در این باره می‌گوید: من با حضور بچه‌های خردسال اشکم سرازیر می‌شود و لذت می‌برم. شیخ عبدالرحمن بکیرات، مدیر مرکز آموزش و حفظ قرآن زید بن ثابت گفت: مسابقات خانواده قرآنی اولین مسابقه در نوع خود در بیت‌المقدس است.

وی افزود: بیت‌المقدس از سال ۲۰۰۴ شاهد چنین مسابقاتی نبوده؛ مسابقات زیادی برگزار شده اما تعداد شرکت‌کنندگان از ۲۰۰ نفر فراتر نرفت، اما امروز عطش حفظ قرآن احساس می‌شود. بکیرات از سال ۱۹۹۲ به تدریس قرآن کریم در بیت‌المقدس و مسجد الاقصی پرداخته است.

معاون امور بین‌الملل سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی مطرح کرد

زیارت، فراگیرترین سامانه فرهنگی دنیا

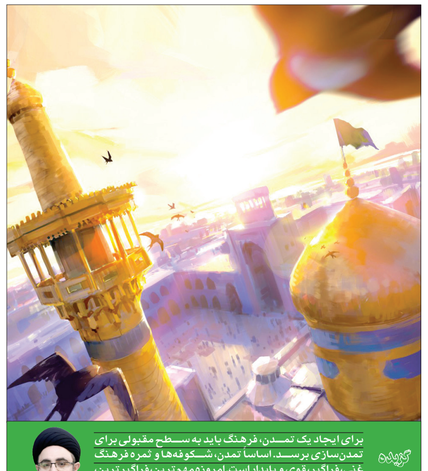

گزیده

برای ایجاد یک تمدن، فرهنگ باید به سطح مقبولی برای تمدن‌سازی برسد. اساسا تمدن، شکوفه‌ها و ثمره فرهنگ غنی، فراگیر، قوی و پایدار است. امروزه مهم‌ترین، فراگیرترین، مؤثرترین، ارزمان‌ترین و پرجاذبه‌ترین سامانه فرهنگی فعال در سراسر دنیا و همه ادیان و مذاهب «سامانه زیارت» است.

■ **به تمدن نوین اسلامی اشاره کردید، به نظر شما، برای تحقق این هدف مهم، در اماکن متبرکه جهان اسلام و به‌خصوص در بارگاه ملکوتی حضرت رضا(ع) و مجموعه آستان قدس رضوی چه راهکارهایی باید مورد توجه قرار گیرد؟**

ابتدا یک موضوع را توضیح می‌دهم؛ برای ایجاد یک تمدن، لزوما فرهنگ باید به سطح مقبولی برای تمدن‌سازی برسد. اساسا تمدن، شکوفه‌ها و ثمره فرهنگ غنی، فراگیر، قوی و پایدار است. امروزه مهم‌ترین، فراگیرترین، مؤثرترین، ارزان‌ترین و پرجاذبه‌ترین سامانه فرهنگی فعال در سراسر دنیا و همه ادیان و مذاهب «سامانه زیارت» است که البته واضح است مفهوم زیارت با مقوله گردشگری و جهانگردی بسیار تفاوت دارد.

در همین زمینه، آمار زائران زیارتگاه‌های سراسر دنیا (اعم از اسلامی و غیراسلامی) شاهدی زنده، گویا و غیرقابل انکار بر این ادعاست، به‌گونه‌ای که سالانه میلیون‌ها زائر (مسلمان یا غیرمسلمان) در مناسک مذهبی گوناگون، از شرق تا غرب عالم در کشورهای مختلف حضور یافته و با عشق و علاقه و صرف هزینه شخصی به امر زیارت مرتبط با آن مناسک (اسلامی یا غیراسلامی) می‌پردازند؛ مانند مناسک حج، راهپیمایی اربعین حسینی، حضور در مراسم یوداتیان در هند، مراسم مسیحیان در کلیساهای واتیکان، تجمع مریدیه در غرب آفریقا، کوه مقدس آتوس در کشور یونان، صومعه سانتاماریو در کشور اسپانیا و...، در این میان، بارگاه ملکوتی امام هشتم حضرت رضا(ع) سالانه بیش از ۳۰ میلیون زائر از سراسر کشور و نقاط مختلف دنیا دارد که از این رقم حدود ۳ تا ۵ میلیون از آن‌ها زائران غیرایرانی هستند. بنابراین بستر زیارت بارگاه مطهر امام رضا(ع) به عنوان یک سامانه فرهنگی مناسب برای انتقال و نهادینه‌سازی فرهنگ صحیح اسلامی و به‌طور خاص معارف ناب رضوی محسوب می‌شود. با این توضیح، مؤسسات تابعه سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی با فعالیت‌های گوناگون خود در حقیقت در تلاش هستند با تهیه محتوا و خوراک مناسب برای فعالیت‌های مذهبی و دینی این آستان مبارک در کنار فعالیت‌های مجموعه سازمان و مدیریت عالی حرم مطهر رضوی، به سمت و سوی تحقق هر چه بیشتر تمدن نوین اسلامی با شرایط و مشخصات آن حرکت کنند.

در همین زمینه می‌توان گفت بیان به‌دور از تعصب، تعامل با ادیان الهی و مذاهب گوناگون به عنوان اینکه این بارگاه مقدس متعلق به امام معصوم و شخصیت برزگواری است که در تاریخ و دوران حیات خود به گفت‌وگوی بین ادیان در مناظرات علمی پرداخت و توجه به این مضامین، از لوازم و پیش‌نیازهای جهت‌گیری برای تحقق تمدن نوین اسلامی است.

به همین دلیل، حرم مطهر رضوی در نظر دارد به عنوان پایتخت گفت‌وگوی ادیان و مذاهب، گام بردارد و در همین راستاست که با شرایط خاص خود که بیان شد و تعامل با ادیان و مذاهب دیگر می‌توان در راستای احیای امر اهل بیت عصمت و طهارت(ع) که مورد نظر حضرت رضا(ع) است گام برداشت. اقدام علمی این رویکرد، برگزاری همایش بین‌المللی گفت‌وگوی ادیان است که با محوریت بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی و مشارکت و تعامل معاونت امور بین‌الملل سازمان علمی و فرهنگی این نهاد مقدس در حال اجراست. پس تا رسیدن به وضعیت مطلوب در حوزه بین‌الملل و نشر معارف اسلامی و به‌ویژه معارف ناب رضوی در جهان اسلام راه طولانی پیش‌رو داریم، اما این طولانی بودن و دوری راه، سبب سکون و نداشتن تحرک لازم نخواهد شد.

ما با استمداد از پروردگار متعال و با الطاف و عنایات امام هشتم(ع) و توجه و همت مؤسسات علمی و فرهنگی در زمینه‌هایی مانند نیروپروری در دانشگاه علوم اسلامی رضوی، بارز کردن دریچه‌های جدید از دانش فقه در مدرسه عالی فقاهت، دستیابی به تولیدات عمیق و گفتمان‌محور در بنیاد پژوهش‌های اسلامی، نشر فاخر و فراگیر توسط مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس و مؤسسه به‌نشر، بازتولید مناسب موارد در مرکز ارتباطات و رسانه آستان قدس رضوی و... با قدرت در این مسیر قدم برمی‌داریم.

در همین جا لازم است به این موضوع اشاره کنم که اتحادیه اعتاب مقدسه جهان اسلام متشکل از ۱۶ عضو از کشورهای ایران اسلامی، عراق و سوریه در کنار اتحادیه مزارات جهان اسلام که در حال شکل‌گیری است، سنگ بنای استوار و محکمی خواهد بود برای هم‌افزایی، تعامل و گسترش همکاری‌های برادرانه، ایمانی و دوراندیشانه به منظور تحقق شبکه اماکن مقدسه در جهان اسلام و رسیدن به اهداف تحقق تمدن نوین اسلامی که از اهمیت بسزایی هم برخوردار است.

■ **برگزاری محافل علمی از جمله کنگره جهان حضرت رضا(ع) در این زمینه می‌تواند چه نقشی برای رسیدن به تمدن نوین اسلامی ایفا کند؟**

همان طور که می‌دانید، کنگره جهانی حضرت رضا(ع) در دهه ۶۰ هجری شمسی در دوران مرحوم آیت‌الله واعظ طبسی(ره) تولیت فقید آستان قدس رضوی و در چهار دوره با حضور شخصیت‌های برجسته اسلامی در مشهد مقدس و آستان قدس رضوی برگزار شد. کنگره جهانی حضرت رضا(ع) با سابقه‌ای ۳۸ ساله از جمله برنامه‌هایی است که به‌منظور احیای فرهنگ و معارف امام هشتم(ع) اقدام به برگزاری نشست‌های علمی در سطح بین‌المللی کرده است.

این کنگره در چهار دوره در سال‌های ۱۳۶۳، ۱۳۶۵، ۱۳۶۸ و ۱۳۷۱ همزمان با میلاد امام رضا(ع) برگزار شده و نخستین پیش‌نشست پنجمین دوره از این کنگره، ۱۳ شهریورماه سال جاری در محل بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی برگزار شد. کنگره جهانی امام رضا(ع) تاکنون علاوه بر انتشار مجموعه مقالات کنگره‌های اول تا سوم، آثار علمی پژوهشی متعددی را نیز با محوریت امام رضا(ع) و سایر ائمه معصومین(ع) به چاپ رسانده است.

هم‌اندیشی در خصوص راهی برای استقرار عدالت فراگیر و حصول حقیقت در شرایط امروزی، یافتن راهی برای از بین رفتن ظلم و تبعیض اجتماعی ذیل اندیشه توحیدمحور و عدالت‌گستر امام رضا(ع) برای استقرار حقیقت الهی به جای سلطه‌گری‌های شیطانی و ایجاد همگرایی در خصوص مفاهیم عدالت، حقیقت، کرامت، تبعیض، ظلم و... برخی از اهداف این کنگره است. همفکری اندیشه‌های توحیدی، عدالت در سپهر ادیان توحیدی، مدارا و احترام به کرامت انسان، مبارزه علیه تبعیض و ظلم و نفرت، مقاومت برای استقرار عدالت و از بین رفتن ظلم و مسائل فکری و اجتماعی جدید ازجمله محورهای این کنگره جهانی به شمار می‌رود.

تولیدات چهار کنگره گذشته، تولیداتی فاخر، مؤثر و بی‌نظیر است که با وجود گذشت بیش از ۳۰ سال از تولید آن‌ها همچنان پاسخگو و مورد استفاده مخاطبان است. مجموعه سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی با اشاره و راهنمایی تولیت معزز این نهاد مقدس، تصمیم به تجدید و احیای برگزاری این کنگره عظیم در سطح ملی و بین‌المللی دارد.

به این منظور در تابستان سال جاری با مشارکت حدود ۳۰ چهره برجسته و نخبه بین‌المللی از کشورهای آلمان، فرانسه، انگلیس، اسرائیل، سنگال، مکزیک، آرژانتین، عراق، سوریه، لبنان، مصر، تایلند، تاجیکستان، روسیه، افغانستان، ترکیه و جمهوری اسلامی ایران، نخستین پیش‌نشست پنجمین کنگره جهانی حضرت رضا(ع) برگزار شد.

موضوع مورد توجه در کنگره پنجم، عدالت از منظر تمدنی حضرت رضا(ع) و دلیل این انتخاب، نیاز امروز جهان به تحقق عدالت در زندگی انسان‌ها و جوامع است. از آنجا که محتوا و شکل‌گیری متون و راهکارهای غنی و قابل اتکا برای رفع مشکلات در حوزه عدالت، هدف این کنگره است تاکنون تاریخ دقیقی برای برگزاری کنگره پیشنهاد نشده است. هدف ما وصول به متون، سخنرانی‌ها، مقالات و راهکارهای عملیاتی شاخص است اما پیش‌بینی می‌کنیم مراحل تحقق و برگزاری کنگره نهایی با طی شدن مقدمات برگزاری پیش‌نشست‌های آن در سطح دنیا که هدف عمومی‌سازی و امتداد اجتماعی را پیگیری می‌کند دو سال به طول انجامد و ان‌شاءالله کنگره نهایی در سال ۱۴۰۳ شمسی برگزار می‌شود. این گونه کنگره‌ها با محوریت جایگاه حضرت رضا(ع) به عنوان امام گفت‌وگوی ادیان، می‌تواند موجب روایات استخراج و براساس آن، مدل‌هایی ارائه شده است.

■ **آیا مخاطب این نوع کتاب‌ها جامعه خاصی را در برمی‌گیرد یا همه مردم می‌توانند از آن استفاده کنند و اگر مخاطب، همه مردم هستند احکام فقهی یا چه مدلی نگارش شده که فهم آن برای عامه مردم قابل درک و کاربردی باشد؟**

در این کتاب مدل‌ها را طوری طراحی کرده‌ایم که برای جامعه هدف یعنی فعالان اقتصادی کاربردی باشد، در این راستا بسیاری از فعالان اقتصادی این کتاب‌ها را مقالاتی محور اقدامات خود قرار داده و مشاغل خود را ساماندهی کرده‌اند.

■ **نگارش این کتاب چقدر طول کشید؟**

تحقیقات و پژوهش را از نیمه دوم سال ۹۷ آغاز کردم و در مجموع با نگارش کتاب، سال ۱۴۰۰ این اثر چاپ شد و قرار است در آذر ماه امسال از آن به صورت رسمی رونمایی شود.

گفت‌وگو

گفت‌وگو با نویسنده کتاب «بررسی فقهی اقتصادی حمایت از کالای ایرانی»

فقه اسلامی در خدمت اقتصاد مقاومتی

مهدیه قمری | در سال‌های اخیر با تعیین شعارهای سال با محوریت موضوعات اقتصادی روز کشور توسط رهبر معظم انقلاب شاهد توجه بیشتر جامعه به حمایت از کالای تولید ایران هستیم، در این راستا هم پژوهش‌های بسیاری انجام و هم برنامه‌های مختلفی در رسانه ملی تولید و پخش شده است.

از سوی دیگر، شمار کتاب‌هایی با موضوع الگوی اقتصاد مقاومتی و حمایت از کالای ایرانی نیز توسط نویسندگان و پژوهشگران زیادی نوشته و چاپ شده، اما در این راستا حجت‌الاسلام دکتر احمد علی یوسفی که دانشیار گروه اقتصاد اسلامی پژوهشکده نظام‌های اسلامی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی است کتابی با عنوان «بررسی فقهی اقتصادی حمایت از کالای ایرانی» با محوریت احکام و مبانی اسلامی نوشته است. حجت‌الاسلام یوسفی تاکنون کتاب‌ها و مقالاتی با موضوعاتی همچون نظام اقتصادی اسلام، پول و احکام فقهی آن و اقتصاد تعاون از منظر اسلام نوشته است. مشروح این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانید.

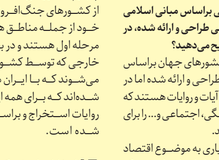

■ **از ابده نگارش کتاب «بررسی فقهی اقتصادی حمایت از کالای ایرانی» بگویید.**

در دهه ۹۰ شاهد نام‌گذاری شعار سال در حوزه اقتصادی از سوی رهبر معظم انقلاب بودیم. ایشان علاوه بر اینکه مسئله توجه به الگوی اقتصاد مقاومتی را مطرح می‌کردند به مواردی که منتهی به تولید ملی می‌شد نیز اشاره داشتند تا جایی که در سال ۹۷ شعار سال حمایت از کالای ایرانی اعلام شد که می‌توان گفت این موضوع یکی از مهم‌ترین عناصر شعارهای اقتصادی منتهی به تولید محسوب می‌شود. این موضوع سبب شد نگارش «بررسی فقهی اقتصادی حمایت از کالای ایرانی» به ذهنم خطور کند.

■ **در این کتاب مدل‌هایی براساس مبانی اسلامی برای حمایت از کالای ایرانی طراحی و ارائه شده، در این خصوص بیشتر توضیح می‌دهید؟**

مدل‌های مختلف برای کشورهای جهان براساس فرهنگ و نوع نگاه آن‌ها طراحی و ارائه شده اما در کشور ما مبانی اسلامی و آیات و روایات هستند که مدل‌های اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و... را برای جامعه مشخص می‌کنند.

در آیات و روایات بسیاری به موضوع اقتصاد مقاومتی و حمایت از کالای ایرانی اشاره شده که شاید کمتر مطرح شده باشد، اما یکی از آیاتی که دراین باره شناخته شده‌تر بوده و استفاده بیشتری دارد با عنوان نفی سبیل شناخته شده «... وَلَنْ یَجْعَلَ اللَّهُ لِلْکافِرِینَ عَلَی الْمُؤْمِنِینَ سَبِیلاً» آیه‌ای که با این مضمون معنی شده که «... خداوند هرگز کافران را بر مؤمنان، تسلطی نداده است».

«قاعده نفی سبیل» از جمله قواعد فقه است که در روابط حقوقی مسلمانان با غیرمسلمانان نقش تعیین‌کننده‌ای دارد و به عنوان شاخصی مطمئن برای تعدیل و تنظیم روابط باید شده به‌کار می‌رود و استقلال، عزت و شرافت مسلمانان را حفظ می‌کند. در جهان امروز که کشورهای استعمارگر به دنبال نفوذ و سلطه هر چه بیشتر بر جهان اسلام هستند، قاعده نفی سبیل سنگری مهم در برابر همه‌ها محسوب می‌شود. در این راستا، بسیاری از روابط و مناسبات جهان اسلام و جهان کفر، در ابعاد فرهنگی، اقتصادی، نظامی، اجتماعی و... تحت تأثیر این قاعده قرار می‌گیرد.

همچنین، قرآن در آیه۲ سوره مبارکه مائده می‌فرماید: «یا ایها الذین امنوا لا تحلوا شعائر الله و لا الشهر الحرام و لا الهدی و لا ... و التقوی و لا تعاونوا علی الاثم و العدوان و اتقوا الله ان الله شدید العقاب، ای کسانی که ایمان آورده‌اید! شعائر و حدود الهی را حلال ندانید؛ نه ماه حرام را و نه قربانی‌های بی‌نشان و نشاندار را، نه آن‌ها را که قصد خانه خدا برای بدست آوردن فضل و خوشنودی او می‌آیند! اما هنگامی که از احرام بیرون آمدید، صید کردن برای شما مانعی ندارد و خصومت با جمعیتی که شما را از آمدن به مسجدالحرام (در سال حدیبیه) بازداشتند، نباید شما را وادار به تعدی و تجاوز کند! و (همواره) در راه نیکی و پرهیزگاری با هم تعاون کنید! و (هرگز) در راه گناه و تعدی همکاری ننمایید! و از (مخالفت فرمان) خدا بپرهیزید که مجازات خدا شدید است».

■ **در این کتاب در چند بخش به بررسی این آیات و روایات پرداخته و برای کالای خارجی تقسیم‌بندی قائل شده‌اید، از جزئیات این تقسیم‌بندی بگویید.**

در این کتاب کالاهای خارجی که توسط کشورهای جنگ‌افروز تولید می‌شود مانند رژیم اشغالگر و آمریکا در بخش اول تقسیم‌بندی قرار گرفته، در بخش دوم درباره کالاهای تولید شده از سوی کشورهای همراهی کننده کشورهای مرحله اول صحبت شده، در مرحله سوم، کشورهای مسلمانی که تولیدکننده کالاهای خارجی هستند اما به‌واسطه اینکه از سوی کشورهای غربی زیر فشار قرار می‌گیرند شرایط خاصی دارند، مدنظر است، در بخش چهارم کشورهای مسلمانی که به‌هیچ عنوان از کشورهای جنگ‌افروز حمایت نمی‌کنند اما خود از جمله مناطق درگیر جنگ کشورهای مرحله اول هستند و در بخش پنجم نیز کالاهای خارجی که توسط کشورهای اطراف ایران تولید می‌شوند که با ایران هستند معرفی شده‌اند که برای همه این پنج بخش آیات و

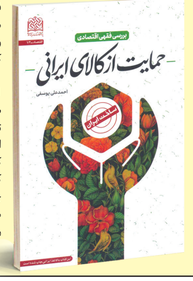

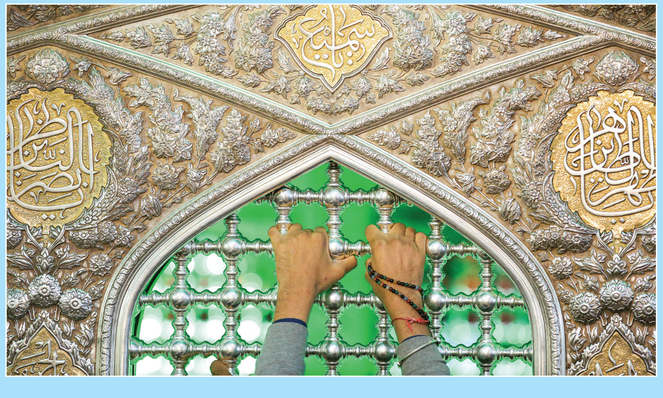

عکس نوشت

امام من تویی از دیگران نمی‌خواهم

عکس: محمدجواد مشهدی

دخیل بستمه آب و نان نمی‌خواهم
به جز محبت از این آستان نمی‌خواهم
به جز تو دست نیاز مرا ندید کسی
امام من تویی، از دیگران نمی‌خواهم
بگیر جان مرا رد مکن مرا آقا
که من بدون نگاه تو ، جان نمی‌خواهم
بیا حجاب دلم را بزن کنار، خودت
که آفتاب تویی ، سایه‌بان نمی‌خواهم
همین که ضامن می‌شوی برای ...
برای صید تو بودن گمان نمی‌خواهم
نگاه من به ضریح تو یک جهان حرف است
برای عرض ارادت زبان نمی‌خواهم
دلم هوای تو کرده هزار مرتبه شُکر
دل بدون تو را بی‌گمان نمی‌خواهم
برای صحن تو بال و پَر دلم وقف است
کبوترم که جز این آشیان نمی‌خواهم
مرا هوای حریم تو کربلایی کرد
به جز حسین از این آسمان نمی‌خواهم

کلام امیر

سپاس خدایی را که بوده و هست، پیش از آن که کرسی یا عرش یا آسمان یا زمین یا پری یا انسان پدید آمده باشد. نه خیال درک او را تواند و نه فهم اندازه او بداند. نه پرسش کنندگان او را از کار متوقف کند، و نه عطا خواهندگان در خزانه‌ات کاستی پدید آورد. بدون دیده بینناست و نمی‌توان هم‌تایی وصف نکرد و با تمرین نمی‌آفریند، حواس نتواند او را دریاب کرد و او را با مردم نتوان سنجید. (خطبه۱۸۲ نهج‌البلاغه)

زیور آل محمد(ع)

خدایا همه مسئلت‌هایم را عطا کن و حوائجم را برآور و مرا از اجابت دعا ممنوع مساز و حال آنکه خود آن را برایم ضمانت کرده‌ای و میان خود و دعای من حجاب قرار مده و حال آن که تو خود مرا به آن فرمان داده‌ای. هر چه را که در دنیا و آخرت باعث اصلاح حال من شود به من انعام فرمای. یاد کرده باشم یا فراموش، ظاهر کرده باشم یا پنهان، آشکارا خواسته باشم یا در پنهان و مرا در همه این احوال، به سبب درخواستی که از تو دارم مرا از اصلاح‌کنندگان قرار ده؛ آنان که به درخواستشان از تو، گرفتند و با توکل بر تو از لطفت محروم نشدند. (دعای ۲۵ صحیفه سجادیه)

هر کس ایاعبدالله(ع) را کنار شط فرات زیارت کند، مانند کسی است که خداوند را در بالای عرش زیارت کرده است.